

Alna – fredet steinhvelvbro på Kalbakken

Den spennende romanen om Husmandsjenten fra Lilloesæteren
fortsetter på side 9

**Flere veinavn i
Groruddalen**
Side 8

Hva skjer?
Side 3

HUSK
Årsmøtet 2007
Side 4

Fra stabburstrappen

Dagen i dag er historie i morgen. Sannheten i de ordene gikk opp for meg i går kveld da jeg så den danske tv-serien "Krøniken". Egne opplevelser fra samme tid dukket opp, og likhetpunktene var mange. Men for dem, yngre enn meg, vil også dette være historie. Det er nemlig foreldrenes historie. Formidler vi den så til våre barn?

Tar vi oss tid, og ikke minst, er våre barn interesserte? Hvem har ikke hørt setningen: "Nei nå begynner hun å snakke om at det var så mye bedre før."

Riktignok kan vi oppleve at barnebarn ber oss fortelle om gamle dager. Og de lytter med store øyne.

"Hadde dere ikke telefon? Ikke fjernsyn? Men hva gjorde dere da?" Ja, og så er det at vi må fortelle om livet ute og inne i "gamle dager".

På skolen lærer vi om konger og store politiske omveltninger. "Historie er kjedelig," sier mange barn og ungdom. Jeg tror det er fordi denne historien er så fjern; konger og adelsmenn er det få av oss forunt å stifte bekjentskap med. Det er hverdagsmennesket som skaper historien. Uten fotfolket ville ikke kongene få utført stort. Veien inn i rikshistorien går nettopp gjennom dagliglivets historie. Hvordan hadde mine forfedre det? Hvilke muligheter og valg hadde de?

Mange av de historiene som barnebarn får del i, er interessante for mange andre også. Denne viten har ført til en oppblomstring av historielag rundt om i landet. Vårt historielag feiret 25-årsjubileum i 2006. Noen entusiastiske personer tok et initiativ i 1981. Medlemstallet den gang var ikke så stort, men gjennom årene har det økt, og i dag har vi nesten 600 medlemmer. Et fantastisk tall! Og enda mer utrolig; i dag mottar vi henvendelser fra hele landet, ja fra flere verdendeler. Det sitter folk på den andre siden av jorda og leser våre årbøker. Det er en spennende utvikling som gir oss i styret inspirasjon, forhåpentligvis også for alle våre medlemmer. Uten deres innsats, uten deres kunnskap har vi lite å bringe videre. Del med oss. La hverdagmennesket komme i fokus. Det er av alle oss historien blir laget.

Grorud , 9. januar 2007

Anne Finhammer

Lokalhistorie er spennende!

Hva skjer?

Dato/tid	Møteplass	Aktivitet
Torsdag 1.mars 2007, kl. 1900.	Stabburet, Nordtvet gård.	Årsmøte. Se side 4.
Torsdag 15. mars 2007, kl. 1900.	Høybråten jernbanestasjon.	Kåseri Forfatteren Thor Gotaas kåserer om "Landeveiens folk i Norge" med spesiell vekt på Groruddalen.
Lørdag 14. april 2007, kl. 1230.	Deichmanske bibliotek, Bjerke filial.	BokCAFÉ. Presentasjon av filmen om Isdammen på Årvoll, ved Anne Fikkan..

Det tas forbehold om endringer i programmet!

Til slektsgranskere i Groruddalen Historielag

Det har kommet spørsmål om det i Historielagets regi kan dannes et diskusjonsforum for medlemmer som driver med denne hobbyen.

For å finne ut om interessen for et slikt forum er tilstede, ber vi interesserte slektsgranskere ringe Historielaget på onsdager mellom kl. 11.00-14.00, tlf. 22 16 48 85, eller sende e-post til post@grohi.com, eller ringe 991 58 042 innen utgangen av februar 2007.

Har du flyttet?

Husk å gi oss melding om din nye adresse!

Årsmøte 2007

**Groruddalen Historielag avholder årsmøte
torsdag 1. mars kl. 1900
i Stabburet, Nordtvæt Gård.**

Saksliste:

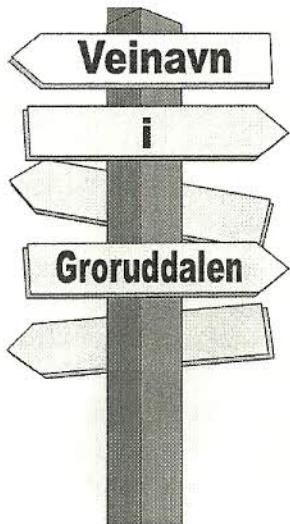
1. Åpning. Godkjenning av innkalling.
2. Valg av møteleder, referent og to personer til å underskrive protokollen.
3. Styrets beretning for året 2006.
4. Regnskap 2006.
5. Budsjett 2007.
6. Fastsetting av kontingensten for 2007.
7. Innkomne forslag.
8. Valg.

Servering av kaffe og kringle.

Alnavassdraget **En bildevisning fra os til os**

**Forslag som ønskes behandlet
på årsmøtet
må framsettes skriftlig
og være styret i hende
innen 15.02.2007**

Verkseier Furulunds vei.

Noe bortgjempt ligger denne blindveien som går fra Ytre Ringvei ved Alna senter og opp mot Alfaset, midt inne i industriområdet.

Iflg. Oslo byleksikon fikk denne veien sitt navn i 1971 etter Hans Christian Amundsen Furulund som kom fra gården Furulund Søndre i Ullensaker.

I årene 1880-1888 representerte han Venstre på Stortinget, og engasjerte seg i teglverksindustrien med ombygging og modernisering av Døhlen Teglverk på Jessheim.

I 1890-årene startet han flere bedrifter, bl.a. Ullensaker Dampsag og Høvleri på Jessheim og teglverk i Trøndelag.

Gården Breivold ble kjøpt i 1894, og året etter flyttet familien dit. I 1896 ble Alna Teglverk startet med produksjon både til oppbygningen av verket og for markedet.

Boligkrakket i 1899 skapte problemer for teglverkene i Kristiania og Aker. Flere måtte avvikle. Alna Teglverk overlevde, og i løpet av

de første 20 år av det nye århundre ble det foretatt en gradvis utvidelse og modernisering. Hans Christian Amundsen Furulund døde i 1924.

- Arne -

Kilder:

Oslo byleksikon og "Alna Teglverk" av John Dalen (Groruddalen Historielags årbok 2005).

Nytt medlem i årbokkomitéen.

Erik Urbakken har meddelt at han ønsker avløsning i årbokkomitéen.

Styret har derfor i sitt møte 8. januar oppnevnt Anne Finhammer som hans etterfølger. Etter dette består Groruddalen Historielags årbokkomité i 2007 av Frithjof Funder, Jan Arne Tangerud og Anne Finhammer.

Arbeidet med Årbok 2007 er allerede i god gjenge. Stoff er på vei inn til komitéen fra ulike hold, så det er godt håp om at vi også i oktober i år kan presentere en årbok med interessant og variert innhold.

Gaver til laget.

Under Grorud Lions' julemesse i november mottok Groruddalen Historielag følgende gaver:

Sukkerøks fra Kaare Seeberg Sidselrud, et flyfoto av Kalbakken fra Peder Hermstad og en snekkertvinge og sigd fra Steinar Johannessen.

Historielaget har også fått en gave fra Ragnar Danielsen. Dette omfatter en gonggong i sølvplett og protokoller fra Øvre Grorud kooperative kvinneforening, fra 1914 til foreningen opphørte i slutten av 1960-årene. Giverens avdøde mor var sekretær i foreningen.

Diverse esker med dokumenter etter Thorbjørn Fossum er hentet hos Gunnhild Fossum Lauritzen. Materialet, som stammer fra Nedre Fossum gård, er i sin helhet overdratt til Groruddalen Historielag, og en gruppe er i gang med gjennomgang og registrering/vurdering. Oslo Byarkiv er kontaktet som mulig aktuelt magasin for videre oppbevaring.

Fra Bjørn Lie Kristoffersen har vi fått to kopibøker og noen avisutklipp fra Aker Forsyningsnemnd datert 1916.

Vi takker på det varmeste for alle gaver!

Film om isskjæring.

Groruddalen Historielag har gitt økonomisk støtte til produksjon av et videogram om isskjæring. Samarbeidspartner har vært kulturminnegruppen i Bydel Bjerke, og den tekniske produksjonen har Hanne Mellingsæter i Akers Avis Groruddalen stått for. Resultatet ble vist for første gang på Årvoll gård 8. oktober 2006. Det arbeides nå med å overføre filmen fra VHS- til DVD-format.

Isskjæringsfilmen vil også bli presentert av Anne Fikkan på Deichmann, Bjerke lørdag 14. april. Se i rubrikken "Hva skjer" – side 3.

Dokumentasjonsprosjekt i Bydel Stovner.

Kulturkonsulent Bjørn Holm i Bydel Stovner har støttet Historielaget med midler til innkjøp av opptaksutstyr for lyd og bilder. Utstyret skal anvendes til en bred lokalhistorisk dokumentasjon av bydelen i form av fotografier av bygninger og steder samt intervjuer med eldre innbyggere. Prosjektet startet i november og har kommet i gang med arbeidet. Tidsrammen er ett år. Deltakere i prosjektet er tidligere kultursjef Sigrun Opheim i Bydel Stovner, Bjørn Holm, Arvid A. Larsen og Bjørn H. Syversen.

Kåseri om "landeveiens folk".

Forfatteren Thor Gotaas, som noen kanskje husker fra familiedagene på Bånkall, kommer til den gamle stasjonsbygningen på Høybråten torsdag 15. mars for å kåsere om det han kaller landeveiens folk. Han har studert dette og skrevet flere bøker om emnet. Han er en inspirerende og kunnskapsrik kåsør som sikkert vil fortelle om både loffere, uteliggere og tatere som har besøkt Groruddalen i tidligere tider. Se i rubrikken "Hva skjer" – side 3.

ÅRBOK 1997 ER UTSOLGT.

I løpet av de to første ukene av 2007 er restopplaget av Årbok 1997 blittutsolgt.

Groruddalen Historielag sitter fortsatt med lager av varierende størrelse når det gjelder de øvrige årbökene, men boken fra 1997 må man altså heretter lete hos antikvarbokhandlere for å skaffe seg.

Husk å betale medlemskontingenten!

Grorud kooperative kvinnegruppe

I mellomkrigstiden og de første etterkrigsårene var Grorud et samfunn med svært mange lag og organisasjoner. Naturlig nok hadde de fleste tilknytning til den politiske venstreside. Den kooperative tanke knyttet til forbrukersamvirket sto sterkt i befolkningen, og Grorud kooperative kvinnegruppe var en av flere grupperinger som var knyttet til De Samvirkende Foreninger.

Den avbildete gonggongen er opprinnelig gitt til Grorud kooperative kvinnegruppe, til 50-års jubileet 26. april 1964, fra Oslo Samvirkelag.

Inskripsjonen er: "Vi takker for trofast arbeid for samvirkesaken gjennom alle år."

FOTO: Bjørn H. Syversen

Etter en omgang med sølvpuss har gonggongen, som Historielaget har mottatt som gave av Ragnar Danielsen, fått plass i historielagets kontor.

Einar Ødet

Husmandsjenten fra Lilloesæteren

Fortsettelse av 9. kapitel

"Sier jeg sandelig intet om," mente Margit, for dette var en riktig styg spøkelseshistorie." Idetsamme skvat de begge op ved at det blev banket paa ruten.

"Gud, hvad var det," utbrøt konen døblek.

Margit samlet sig og gik hen og saa ut. Der stod tjenestepiken oppe fra gaarden. "I hørte nok ikke at jeg banket paa døren," sa hun.

"Naa skal jeg komme ut og laase op," svarte Margit og gik straks ut.

"Det var et brev til din mor, som kom sammen med vor post, sa hun.

"Mange tak."

"Godkveld da!" Og piken løp opover bakken, mens Margit gik ind til moderen med brevet.

"Hvem i alverden kan det være, som skriver til mig?" sa hun. "Læs det for mig du, Margit!"

Margit brøt brevet, utfoldet det, og nu flagret en seddel ut og faldt ned paa gulvet. Hun bøjed sig, tok den op, og saa paa den!

"En tidalerseddel!" ropte hun.

"Aa hvem kan det være som sender mig penger. Se efter du!"

Margit tittet paa underskriften og utbrøt.

"Det er fra onkel Johan."

"Stakkar, sender han mig penger."

"Nu skal du høre, hvad han skriver."

"Kjære søster Anna.

Min trofaste hustru Karoline hjemkaldtes til Herren igaar."

"Aa stakkars Johan," graat mor Handberg, han som levet saa godt med Karoline!"

Hun hulket sterkt, og Margit var selv heftig beveget. Efter en stund leste hun videre:

"Hun døde lys og gudhengiven. Nu er jeg alene paa den lille gaarden min da. Jeg vilde gjerne, at du og Margit skulde komme til begravelsen, som foregaar den 27de paa Aas kirkegaard. Ja, helst flere dage forut, da jeg trenger hjelp til noget av hvert. Vi skal jo ha et litet gravgilde. Ogsaa det, Anna, vilde, jeg be dig tenke paa. Kunde ikke I to enlige kvinder slaa Eder ned hos mig ensomme enkemand, som har til det gode utkomme og vel så det. Om I naar I nu kommer, vilde bli hos mig med det samme. Overvei det, kjære søster. Bedste hilsener til dig og datter fra din dypt sørgende bror.

Johan Larsen Brubak.

"Herregud, hvor, rart for mig at komme til Aas igjen, hvor jeg ikke har været paa fjorten aar, at komme til mit barndomshjem Brubak. Du likte dig jo ogsaa der, Margit?"

"Ja, jeg gjorde det - og onkel og tante, var jo saa snille mot mig."

"Synes du ikke vi burde motta hans tilbud."

"Aa nei, mor, Men nu maa vi jo gjøre os i stand til at reise op til Aas til begravelsen. Det er noget av hvert at ordne."

"Ja, du har ret. Men vi kan vel ikke bli færdige før imorgen."

"Nei, knapt nok det."

Herom blev de lenge sittende og samtalte før de gik til ro.

10. Kapitel. Gamle Renfeldt og Margit.

Neste dag oprandt atter med lyst, klart veir. Om formiddagen var mor Handberg gåaet op paa gaarden, og Margit sat og staset op en sort kjole, som hun skulde benytte ved begravelsen. Hun ønsket, at Hugo vilde komme hit idag, saa hun fik tale med ham før hun reiste. Det var jo mulig, at hun og moderen kunde bli lenge borte.

Da hun hørte det banke paa døren, trodte hun at det kunde være Viggo og ilet glad ut og aapnet. Men da hun saa den høie, aldrende mand som stod utenfor, blev hun straks urolig.

"Si mig, er De jomfru Handberg" spurte han høflig.

"Javist."

"Kunde jeg faa tale litt med Dem?

"Værsaagod.

Hun førte ham ind i stuen, bad ham sitte ned, og han lot sig synke ned i den store lænestol. Saa sa han:

"Jeg er proprietær Rensberg."

Margit blev døblek og der gik en skjælven gjennem hende.

"De skal ikke bli ræd mig," sa han næsten venlig. "Jeg vil Dem intet ondt. Sæt Dem nu ned her overfor saa vi kan tale rolig sammen."

Mekanisk satte hun sig paa træstolen.

Rensberg fandt hende endnu smukkere end han hadde tænkt sig og saa med et blik at hun ingen almindelig husmandsjente var. Derfor fandt han at han burde optræ delikat og forsiktig overfor hende.

"Hm-hm, kremtet han, "Jeg har hørt at min søn skal ha forlovet sig med Dem."

Margit nikket.

"Men jeg maa si Dem, at dette parti er en umulighet. De passer ikke ind i den kreds han tilhører - detgaard simpelthen ikke an!"

"Det har jeg sagt til Hugo like fra begyndelsen av, men han mente paa, at alt skulde bli godt med tiden, og jeg trodte det, ja, jeg tror det endnu, fordi vi to holder saa meget af hinanden."

"Men De hører jo, at jeg ikke gir mit samtykke!" kom det barskt. "Vil De saa finde Dem i at opgi ham?"

Hun svarte ikke, og Rensberg misforstod hendes taushet.

"Jeg skjønner nok, at dette er en haard skuffelse for Dem, som har gjort regning paa at bli gift med en rik mands søn, men, jeg skal gi Dem en liten erstatning." Han tok sin tegnebok frem. "Her er hundre daler, værsaagod ta dem og la os komme til enighet."

Nu for piken op med en flammende rødme i sine kinder.

"Ta Deres penge til Dem igjen," ropte hun. "De tror det er for rigdoms skyld at jeg har holdt av Hugo! Aa nei da, jeg vilde ha holdt likemeget av ham, om han var en simpel arbeidsmann, da vilde jeg ha giftet mig med ham hvad dag det skulde, men nu vil jeg vente paa

ham hvormange aar det skal vare, indtil han kommer i stilling og da gifte mig med ham selv uten Deres samtykke - fordi jeg elsker ham!"

Ut av hendes øine lyste en fast beslutning, en kjærlighet indtil døden, som uvilkaarlig imponerte den rike, hovmodige mand.

Han tænkte som saa: "Her maa gripes til andre midler."

Efter en stunds grunden tok han efter tilorde: "Si mig, har De talt med Hugo de sidste dage?"

"Jforgaars aften var han her," svarte hun.

"Saa vet De endnu ikke, hvad der er foregaat mellem ham og mig - nemlig at De har skilt ham fra mig?"

"Det var just iforgaars aften at jeg av en viss person blev underrettet om Hugos forlovelse med Dem. Igaarmorges tok jeg ham for mig og sa at han måtte hæve forlovelsen. Han nektet det. Da ba jeg ham, at nu hadde han valget mellem at opgi Dem eller at jeg gjorde ham arveløs, berøvet ham al hjelp, jog ham ut av mit hus og ikke kjendte ham mere. Og Hugo nektet fremdeles at opgi Dem. En time senere forlot han mit hus med sine faa eiendele. Nu er han og jeg færdige."

Margit blev blekere og blekere, som hun i stigende forfærdelse lyttet til.

"Kan De tænke Dem, hvad det betyr for mig dette?" fortsatte Rensberg med sterk følelse. Jeg har en eneste søn, som skulde være min aldersdoms haab og glæde. Han er høit begavet, skulde bli doktor og gjøre mig ære og arve mit store gods. Før han traf Dem, var han forelsket i en ung pike av hans egen stand som vilde ha blit ham en værdig hustru og gjort ham lykkelig. Men De har berøvet hende ham."

Margit sukket dypt men svarte intet.

"Og kan De nu tænke Dem till hvad det betyr for Hugo dette brudd med mig," fortsatte han med endnu sterkere følelse. "At han maa opgi sine studier, som er ham saa kjære, forsøke sig paa at undervise barn, hvilket vil skaffe ham et jammerligt utkomme, han som er opdraget som rikmandssøn, han vil nedstøtes i fattigdom og elendighet ja, hele hans fremtid vil bli ødelagt. Og De vil virkelig ta paa Deres ssmvittighet at berøve en mand hans eneste søn og ødelegge denne unge mands glitrende fremtid?"

"Nei, nei" hikstet den stakkars pike og brast i en sterk hulken.

De hun blev roligere, sa Renfeldt:

"De sier at De elsker ham."

"Jo, det ved Gud i himlen at ieg gjør," stønnet hun.

"Da vil De vel ikke ødelægge ham?"

"Nei, nei, jeg vil ofre alt for hans lykke," huklet Margit. "Jeg skal forsvinde fra ham."

Hun løp hen i kommodeskuffen, fandt frem onkelens brev og leverte ham.

Rensberg giennemlæste det.

"Her har vi jo den bedste anledning til at ordne saken," sa han. "Men et brev maa skrives."

"Jeg vet ikke, hvordan jeg skal uttrykke mig," sukket Margit.

"Vil De gi mig en blyant eller pen, saa skal jeg forsøke at gjøre et utkast for Dem."

Hun kom med pen og blæk, og han satte sig til at skrive.

Under dette kom mor Handberg ind og blev forbausest staende ved synet av den fremmede fine herre.

**Følg med, den spennende romanen om Husmandsjenten fra Lilloesæteren
fortsetter i neste utgave av AkersDølen**

Kristian Skaane
Vestlisvingen 68
0969 OSLO

Returadresse: Groruddalen Historielag, Postboks 37 Grorud, 0905 Oslo
 Besøksadresse: Stabburet Nordvært Gård, Gårdsvæien 1-3, kontortid onsdag 1100 – 1400
 Telefon 22 16 48 85, leder 22 10 41 33, mobil: 901 16 845. E-post: post@grohi.com

Vi utgir en ny årbok hvert år. Bøkene inneholder viktig lokalhistorisk dokumentasjon fra hele Groruddalen. Den eldste årboken er like aktuell nå som da den ble utgitt. Kryss av på nedenstående bestillingsseddel og vi sender deg årbøkene i posten.

Pris per bok kr. 120,-. Porto kommer i tillegg på alle forsendelser fra oss.

Bestilling:

Ja, takk, jeg bestiller følgende: (kryss av)

☐ Årbok 1985	☐ Årbok 1987	☐ Årbok 1989/90	☐ Årbok 1991
☐ Årbok 1992	☐ Årbok 1993	☐ Årbok 1994	☐ Årbok 1995
☐ Årbok 1996	1997 Utsolgt	☐ Årbok 1998	☐ Årbok 1999
☐ Årbok 2000	☐ Årbok 2001	☐ Årbok 2002	☐ Årbok 2003
☐ Årbok 2004	☐ Årbok 2005	☐ Årbok 2006	

Jeg ønsker

- samlet levering (brevporto eller Norgespakke)
- levering av en bok hver måned.
- Jeg bestiller fast abonnement for fremtidige årbøker.
Abonnementet gjelder til det sies opp.
- Kulturminneguide - Vandring i bydel Bjerke – kr. 50,-.
- Vandring på Grorud kr. 50,-.
- Groruddalen Kulturminneatlas, kr. 175,-.
- Jeg ønsker å bli medlem, kontingenent kun kr. 100,- per år.

Medlem nr. _____ Navn _____

Adresse: _____ Postnr.: _____

Oslo, den _____
(underskrift)

Klipp ut denne siden, legg den i en konvolutt og send den til oss, eller bestill over Internett
www.grohi.com